

STANOWISKO ZESPOŁU ROBOCZEGO KRAJOWEJ KOMISJI DO SPRAW OCEN
ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO, DO ROZPATRZENIA SPRAWY ZWIĄZANEJ
Z REALIZACJĄ PRZEDSIĘWZIĘCIA PN. WYDOBYCIE RUDY MIEDZI ZE ZŁOŻA
„POLKOWICE”, „SIEROSZOWICE”, „RADWANICE-WSCHÓD”, „RUDNA” ORAZ „LUBIN-
MAŁAMICE”, POLEGAJĄCE NA KONTYNUACJI EKSPLOATACJI ZŁOŻA RUDY MIEDZI
W GRANICACH OBSZARÓW GÓRNICZYCH: „POLKOWICE II”, „SIEROSZOWICE I”,
„RADWANICE-WSCHÓD”, „RUDNA I”, „RUDNA II”, „MAŁOMICE I”, „LUBIN I”.

I. Wprowadzenie

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu (RDOŚ) pismem dnia 3 kwietnia 2012 r. wystąpił, do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, w trybie art. 132 ust. 4 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. Nr 199, poz. 1227, ze zm.), dalej ustawa ooś, z wnioskiem o przekazanie pod obrady Krajowej Komisji do spraw Ocen Oddziaływania na Środowisko (KKOOŚ) sprawy związanej z realizacją przedsięwzięcia pn. „Wydobycie rudy miedzi ze złoża „Polkowice”, „Sieroszowice”, „Radwanice-Wschód”, „Rudna” oraz „Lubin-Małomice”, polegające na kontynuacji eksploatacji złoża rudy miedzi w granicach obszarów górniczych: „Polkowice II”, „Sieroszowice I”, „Radwanice-Wschód”, „Rudna I”, „Rudna II”, „Małomice I”, „Lubin I”, z uwagi na strategiczne znaczenie planowanej inwestycji dla gospodarki państwa oraz jego znaczące oddziaływanie na środowisko,

Prezydium KKOOŚ w dniu 4 czerwca 2012 r., uchwałą nr 3/2012 podjętą zgodnie z §5 ust.1 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 3 grudnia 2010 r. *w sprawie funkcjonowania Krajowej Komisji do spraw Ocen Oddziaływania na Środowisko oraz regionalnych komisji do spraw ocen oddziaływania na środowisko* (Dz. U. Nr 257, poz. 1745), ustanowiło Zespół roboczy do rozpatrzenia możliwości środowiskowych wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla ww. przedsięwzięcia. Na przewodniczącego Zespołu roboczego powołano prof. dr hab. Andrzeja Sadurskiego.

W dniu 14 czerwca 2012 r. odbyło się posiedzenie zespołu roboczego, które prowadził przewodniczący zespołu – prof. dr hab. Andrzej Sadurski. W spotkaniu wzięli udział członkowie KKOOŚ powołani do Zespołu oraz inni członkowie KKOOŚ, przedstawiciele Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu, inwestor, wykonawcy raportu o oddziaływaniu na środowisko przedmiotowej inwestycji oraz przedstawiciele zainteresowanych gmin i lokalnej społeczności (lista uczestników znajduje się w aktach sprawy). Na potrzeby niniejszego posiedzenia opracowany został koreferat do dokumentacji sprawy, którego autorem jest prof. dr hab. inż. Andrzej Jasiński.

Spotkanie odbyło się zgodnie z ustalonym porządkiem obrad (agenda spotkania znajduje się w aktach sprawy).

W oparciu o zgromadzoną w przedmiotowej sprawie dokumentację, w wyniku głosowania jawnego na posiedzeniu zamkniętym, Zespół roboczy przyjął poniżej przedstawione stanowisko.

II. Opis przedsięwzięcia

Przedsięwzięcie pn. „Wydobycie rudy miedzi ze złoża „Polkowice”, „Sierszowice”, „Radwanice-Wschód, „Rudna” oraz „Lubin-Małomice”, polegające na kontynuacji eksploatacji złoża rudy miedzi w granicach obszarów górniczych: „Polkowice II”, „Sierszowice I”, „Radwanice-Wschód”, „Rudna I”, „Rudna II”, „Małomice I”, „Lubin I”, zlokalizowane jest w województwie dolnośląskim, na terenach gmin Polkowice, Lubin (gmina wiejska i miasto), Rudna, Chocianów, Jerzmanowa, Grębocicie, Radwanice i Żukowice. Powierzchnia terenów górniczych przedmiotowego przedsięwzięcia obejmuje 441,75 km². Inwestorem przedsięwzięcia jest KGHM Polska Miedź S.A. prowadząca działalność na terenie Legnicko-Głogowskiego Okręgu Miedziowego od 1961 roku. Działalność ta polega na wytwarzaniu miedzi, poczynając od wydobycia rudy w kopalniach: „Lubin”, „Polkowice-Sierszowice” i „Rudna”, przez przeróbkę w zakładach wzbogacania rud (ZWR): ZWR rejon „Lubin”, ZWR rejon „Polkowice- Sierszowice” i ZWR rejon „Rudna”. Produkcję miedzi elektrolitycznej koncern prowadzi w hutach: „Legnica”, „Głogów” i „Cedynia”. W procesie produkcyjnym ujęte jest też unieszkodliwianie odpadów wydobywczych w Zakładzie Hydrotechnicznym w Rudnej, zarządzającym największym obiektem unieszkodliwiania odpadów wydobywczych w Europie – OUOW „Żelazny Most”. Koncern zajmuje się także produkcją metali szlachetnych i pozostałych metali żelaznych.

Koncern miedziowy to największe przedsiębiorstwo w regionie, zatrudniające bezpośrednio blisko 18 tysięcy pracowników.

Zgodnie z art. 6 ust. 8 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 ze zm.) poszukiwanie, rozpoznawanie, wydobywanie złóż kopalin objętych własnością górniczą jest inwestycją celu publicznego.

KGHM „Polska Miedź” S.A. rozpoczęła procedurę odnowienia kilku kończących się w 2013 r. koncesji eksploatacyjnych, co w świetle polskiego prawa związane jest z powtórzeniem podobnego postępowania, które przewidziane jest w przypadku uzyskania nowej koncesji. Wspomniane przedsięwzięcia, zgodnie z zapisami rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2010 r. Nr 213 poz. 1397) zakwalifikowane zostały jako mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, w związku z czym w myśl przepisów ustawy o.o. wykonano dla nich raporty o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko. Raporty o oddziaływaniu na środowisko, wykonane w Zakładzie Inżynierii Procesowej i Ochrony Środowiska KGHM Cuprum sp. z o.o. Centrum Badawczo – Rozwojowe z Wrocławia, dotyczą:

- wydobycia rudy miedzi ze złoża „Lubin-Małomice”,
- wydobycia rudy miedzi ze złoża „Polkowice”,

- wydobycia rudy miedzi ze złoża „Radwanice Wschód”,
- wydobycia rudy miedzi ze złoża Rudna ,
- wydobycia rudy miedzi ze złoża „Sierszowice ”.

Ww. złoża są w różnym stopniu wyeksploatowane (zużycie zasobów bilansowych rudy). Natomiast eksploatacja prowadzona jest na różnych głębokościach, w poszczególnych złożach . Złoża udostępnione są przez 27 szybów, pełniących różne funkcje (wentylacyjne, wydobywcze, materiałowo – zjazdowe i podsadzkowe). Całkowita wielkość wydobycia z omawianych złóż wynosi rocznie ok. 30 mln ton.

Proces produkcyjny polega na eksploatacji prowadzonej systemem komorowo-filarowym z ugięciem stropu, oraz systemami z podsadzką hydrauliczną (filary ochronne i złoża o miąższości ponad 7 m). Proces technologiczny, na który składają się prace przygotowawcze, udostępniające (z wykorzystaniem technik strzałowych) i eksploatacyjne oraz transport rudy, jest w pełni zmechanizowany. Transport urobku z oddziałów wydobywczych na powierzchnię odbywa się przy pomocy samojezdnych spalinowych maszyn odstawczych, przenośników taśmowych, pojazdów szynowych i wyciągowych urządzeń szybowych. Wydobyty urobek dostarczany jest do ZWR

Naziemna infrastruktura techniczna poszczególnych zakładów górniczych zajmuje , zwykle poniżej 1,2% powierzchni terenu górniczego. Inwestor, w czterech z pięciu raportów, nie przewiduje dalszego, powierzchniowego rozbudowywania wspomnianej infrastruktury, natomiast nastawia się na powiększanie i bardziej wydajne jej wykorzystywanie w eksploatacji nowych obszarów złożowych. Tylko w terenie górniczym złoża Sierszowice planuje inwestycje o charakterze górniczym (budowa szybu SW-4, budowa składowiska Sierszowice Główne, budowa rurociągu hydrotransportu koncentratu). Przedsięwzięcia te będą realizowane, zgodnie z właściwymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego mpzp i będą musiały uwzględniać obostrzenia wynikające z uwarunkowań obecności terenu górniczego.

Eksploatacja podziemna złoża powoduje konieczność odwodnienia wyrobisk górniczych. Zwykle system odwadniania tworzą pompownie różnego rzędu: głównego, rejonowego i oddziałowego odwadniania, chodniki i zbiorniki wodne oraz sieć rurociągów. Gospodarka wodami dołowymi z odwadniania złóż jest ściśle związana z ogólnym systemem gospodarki wodno - ściekowej zakładów górniczych i przeróbczych KGHM Polska Miedź S.A. Zasadniczym elementem tego systemu jest OUOW „Żelazny Most”, wymagającym specjalnego traktowania i nadzoru, pełniący również funkcję zbiornika retencyjnego do czasowego gromadzenia i klarowania wód kopalniano-technologicznych z procesu przeróbki rud miedzi oraz ich zawrotu do ponownego wykorzystania lub zrzutu nadmiaru do rzeki Odry. Wszystkie zakłady górnicze KGHM Polska Miedź SA posiadają pozwolenia wodnoprawne na pobór wód kopalnianych i wykorzystywanie ich do procesów technologicznych.

III. Wnioski z koreferatu prof. dr hab. inż. Andrzeja Jasińskiego

- Raporty o oddziaływaniu na środowisko zasadniczo spełniają wymogi art.66 ustawy ooś.
- KGHM Polska Miedź S.A. posiadając wieloletnie doświadczenie w prowadzeniu eksploatacji górniczej jest dobrze przygotowana do realizacji działalności przedmiotowego przedsięwzięcia, w sposób zmierzający do minimalizacji wpływu na środowisko.
- Śledząc przedstawione prognozy wpływu kontynuacji eksploatacji rud miedzi z omawianych złóż na różne aspekty środowiska, stwierdzić można, że KGHM Miedź Polska S.A. nadal będzie realizować ugruntowane już procedury „prośrodowiskowe”, dostosowując je do zmian skali i intensywności oddziaływań.
- Program rozwojowy KGHM Polska Miedź S.A. zakłada rozbudowę systemów eksploatacyjnych z użyciem obecnych i będących kontynuacją obecnych wyrobisk i infrastruktury podziemnej, co powoduje, że oddziaływania na elementy abiotyczne pod ziemią oraz oddziaływania środowisko (zarówno na elementy biotyczne jak i abiotyczne) na powierzchni są znane pod względem jakościowym.
- Rozwój infrastruktury podziemnej oraz wyrobisk doprowadzi do wzajemnej zależności wszystkich, obecnie funkcjonujących zakładów górniczych, powodując iż skumulowane oddziaływania pod ziemią będą mogły być optymalnie mitygowane poprzez zintegrowane systemy odwodnienia, wentylacji, odstawy urobku, itp.
- Powyższe zintegrowane podejście będzie szczególnie istotne przy likwidacji kopalń.
- Optymalnym rozwiązaniem dla ochrony środowiska byłaby realizacja koncepcji kopalni zintegrowanej, dająca możliwość szybkiego i efektywnego reagowania na pojawiające się lub intensyfikujące się oddziaływania.
- Z punktu widzenia oddziaływania obecnie prowadzonej i możliwej w przyszłości eksploatacji górniczej złóż miedzi Przedsudeckiego Złoża na obiekty podlegające ochronie na mocy ustaw: *o ochronie przyrody, prawo wodne* (Dz. U. z 2012 r. Nr 145) i *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (Dz. U. z 2003 r. Nr 162 poz.1568 ze zm.), można stwierdzić, iż :
 - 1/ projektowana eksploatacja złóż nie będzie oddziaływać znacząco na formy ochrony przyrody, nie powinny więc stanowić one ograniczenia dla dalszych możliwości wykorzystania tych złóż. Chronione obiekty nie powinny także mieć znaczącego wpływu na ewentualną lokalizację nowych obiektów zakładów górniczych.
 - 2/ obiekty nowobudowane (np. szyb SW-4) również nie będą wywierały istotnego wpływu na środowisko. Obecna strategia inwestora nie przewiduje dalszej rozbudowy infrastruktury powierzchniowej, która wymagałaby zajmowania

nowych powierzchni. W perspektywie docelowej możliwe są pewne zmiany wyposażenia technicznego, wielkości produkcji oraz zmiany organizacyjne, skutkujące wahaniem poziomów obecnego oddziaływania, jednak będą to zmiany relatywnie niewielkie, nie wpływające zarówno na skalę oddziaływań, jak i ich jakościową ocenę.

- W zakresie oddziaływania aktywności górniczej na powietrze atmosferyczne głównymi źródłami zanieczyszczeń są operacje prowadzone w wyrobiskach kopalń. Unoszone do powietrza kopalnianego zanieczyszczenia emitowane są do atmosfery w sposób zorganizowany, wydechowymi szybami wentylacyjnymi kopalń. W sposób niezorganizowany z nielicznych źródeł zlokalizowanych na powierzchni kopalń, emitowane są zanieczyszczenia, nieznacznie wpływające na stan powietrza atmosferycznego. Generalnie, wpływ emisji opadu pyłu ze źródeł kopalnianych (zarówno aktualny, jak i prognozowany) jest niewielki. Emisja ta nie powoduje poza terenem, do którego KGHM Polska Miedź SA posiada tytuł prawny, przekraczania standardów jakości powietrza.
- Niezbyt dobitnie została wyrażona zasada wariantowości wyboru sposobu eksploatacji z uzasadnieniem wyboru wariantu optymalnego. Należy uwypuklić, iż z uwagi na inną specyfikę górnictwa niż przemysłu „naziemnego”, sposoby eksploatacji wynikają z bieżącej sytuacji geologiczno-górnicznej a warianty dyktuje przyroda oraz wieloletnie doświadczenie, doskonalone nowymi przypadkami praktycznymi a także dostosowywanym do nowych wyzwań natury i techniki prawem i innymi regulacjami.
- Gospodarka odpadami wydobywczymi w koncernie, zarówno pod ziemią jak i na jej powierzchni, wydaje się być zbliżona do optymalnej w obecnych warunkach. KGHM Polska Miedź SA winien natomiast zintensyfikować prace badawczo-wdrożeniowe związane z wykorzystaniem tych odpadów, zwłaszcza w podziemnych wyrobiskach (np. odpady flotacyjne jako podsadzka samozestalająca się o odpowiedniej podporności).
- Bardzo wrażliwym elementem ciągu technologicznego jest OUOW „Żelazny Most”. Jego stabilność (stan geomechaniczny), emisje do atmosfery (głównie wtórne pylenie), wpływ na stan hydrosfery oraz dominowanie w krajobrazie, wymagają stałego i niezależnego monitoringu powiązanego z infrastrukturą wczesnego ostrzeżenia.
- W przypadku kompleksowego rozważania na temat wpływu na środowisko poszczególnych obiektów górniczo-przeróbczego ciągu technologicznego nie można zasłaniać się przeniesieniem spraw rozwojowych OUOW Żelazny Most do innego postępowania. Powiększenie obszaru ograniczonego użytkowania, niezbędne w przypadku planowanego powiększenia tego obiektu, będzie miało konsekwencje dla różnych aspektów oddziaływania na środowisko.

- Więcej uwagi należy poświęcić planom i procedurom awaryjnym w przypadku ewentualnej awarii przemysłowej, np. zbiornika „Żelazny Most”. Takie materiały koncern KGHM posiada więc dołączenie ich do raportu o oddziaływaniu na środowisko nie powinno nastręczać trudności.
- Podczas przedstawiania różnych scenariuszy rozwojowych, należy wspomnieć o koncepcji ewentualnego, ponownego użytkowania składowiska „Gilów”.
- Warunkiem dalszego zapobiegania negatywnym zmianom w zakresie hydrologii (przepływów) cieków powierzchniowych na terenach górniczych jest utrzymywanie odbiorników wód w dobrym stanie przez wszystkie odpowiedzialne za to strony. Przy zachowaniu podobnych środków ostrożności jak dzisiaj, projektowana eksploatacja złóż rud miedzi Monokliny Przedsudeckiej nie powinna być zagrożeniem dla wód powierzchniowych. Należy jednak prowadzić na bieżąco monitoring.
- Koncern KGHM prowadzi szeroką wymianę poglądów z lokalnymi władzami samorządowymi, wskazane jest więc uwzględnienie ich dokumentacji sprawy ,

IV. Stanowisko

Na podstawie analizy dostępnych materiałów, prezentacji koreferatu, wypowiedzi przedstawiciela inwestora, autorów raportów oraz przeprowadzonej dyskusji, Zespół Roboczy przyjął następujące stanowisko:

Raport o oddziaływaniu na środowisko planowanego przedsięwzięcia powinien zostać uzupełniony (w formie aneksu) o następujące zagadnienia:

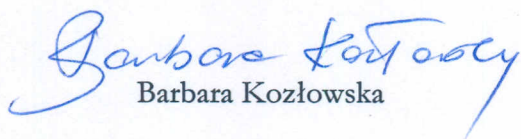
- Kontynuacja eksploatacji złoża rudy miedzi w granicach obszarów górniczych: „Polkowice II”, „Sieroszowice I”, „Radwanice-Wschód”, „Rudna I”, „Rudna II”, „Małomice I”, „Lubin I” będzie wiązała się z ciągłym powstawaniem odpadów, które będą składowane w obiekcie unieszkodliwiania odpadów wydobywczych OUOW „Żelazny Most”, zlokalizowanym we wschodniej części terenu górniczego „Rudna”. Powyższe wymusza powiększenie istniejącego składowiska zarówno poprzez podniesienie rzędnej korony zapory (obecnie planowana rozbudowa składowiska do rzędnej 180 m n.p.m.) jak i zajęcia nowych terenów. Funkcjonowanie oraz projektowana rozbudowa tego składowiska wiążą się z szeregiem oddziaływań na różne komponenty środowiska, co z uwagi na rolę składowiska „Żelazny Most” w procesie technologicznym realizowanym przez KGHM Polska Miedź S.A., powinno zostać uwzględnione w przedmiotowym postępowaniu. Szczególnie, że dalsze podwyższanie korony składowiska może spowodować poważne zagrożenia i szereg niespodziewanych zjawisk.
- Transport urobku do Zakładów Wzbogacania Rud.
- W prowadzonym przez zakłady górnicze monitoringu stanu zanieczyszczenia powietrza prowadzone są pomiary opadu pyłu ogółem, ołowiu i kadmu, okresowe

pomiary średniodobowych stężeń pyłu PM10, miedzi i ołowiu zawartych w pyłe PM10 oraz dwutlenku azotu. Biorąc pod uwagę zasadę przezorności należy rozważyć uwzględnienie dla planowanego przedsięwzięcia nowych standardów jakości powietrza wdrożonych przez dyrektywę unijną odnoszącą się do stężeń pyłu PM2,5.

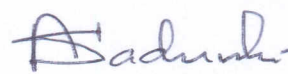
- Ocena kumulacji oddziaływań pochodzących z innych źródeł niezlokalizowanych na terenach należących do KGHM Miedź S.A.

Przychylając się o wniosku autora koreferatu Zespół Roboczy KKOOS uważa, że w ocenie planowanego przedsięwzięcia należy uwzględnić zagadnienie realizacji koncepcji kopalni zintegrowanej, dającej możliwość szybkiego i efektywnego reagowania na pojawiające się lub intensyfikujące się oddziaływania.

Sekretarz Zespołu roboczego

Barbara Kozłowska

Przewodniczący Zespołu roboczego

Andrzej Sadurski

